

INSPIRATIONSUNKTER [KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

25. juni 2018

Samråd i ERU den 25. juni 2018 – Spørgsmål AR-AS og AZ-AÆ stillet efter ønske fra Lisbeth Bech Poulsen (SF).

Indledning

- Tak for velkomsten. Jeg deler forargelsen over den her sag.
- Det er nyt for mig at være her som minister, og jeg vil starte med at sige, at jeg glæder mig til mange hyggelige stunder her i samråd i Erhvervsudvalget – måske også om denne sag igen, og det generelle samarbejde med Erhvervsudvalget og jer ordførere.
- Jeg håber, vi får et godt samarbejde, og jeg vil understrege, at jeg vil gøre mit bedste for at lytte til jeres synspunkter og tage hensyn til dem. Jeg tror på, at der kan komme gode idéer fra alle sider, og I må endelig altid kontakte mig med synspunkter og forslag. Jeg lægger stor vægt på, at I får en god betjening, hvilket jeg allerede har sagt til mine folk i ministeriet.

- Jeg vil indlede med at sige, at sagen her er meget alvorlig. Det er en skamlet og en skandale, at der er foregået hvidvaskning i dette omfang i en afdeling af Danmarks største bank. Det finder jeg dybt forkasteligt, og jeg kan garantere for, at jeg – ligesom min forgænger – ikke kommer til at holde hånden over Danske Bank, og at jeg prioriterer sagen meget højt. Det handler om hele den danske finanssektors troværdighed, når vores største bank er ude i så alvorlig en sag.
- Givet sagens omfang har jeg endnu ikke fuldt overblik over alle detaljer, jeg har siddet som erhvervsminister i under fire dage, og derfor er det også muligt, at jeg ikke kan besvare alt tilstrækkeligt i dag. Men jeg vil gøre mit bedste.
- Jeg har en forventning om, at de danske myndigheder gør, hvad de kan i denne sag, og jeg er heller ikke stødt på noget endnu, der giver anledning til at tro andet end, at de gør en rigtig god indsats.
- Jeg ser frem til at høre jeres synspunkter.
- Der er tre centrale forhold, som man skal gøre sig klart i denne her sag:

- For det første skal man gøre sig klart, at jeg ikke som minister kan diktere, at der skal rejses sag mod Danske Bank. Vi lever i en retsstat, hvor den slags ikke er en politisk beslutning, som en minister kan træffe. Det besluttes af Finanstilsynet og anklagemyndigheden (bagmandspolitiet – SØIK, som det forkortes), som træffer den slags beslutninger uafhængigt, og jeg kan ikke instruere dem til at rejse bestemte sager. Det er vigtigt at forstå.
- For det andet skal man gøre sig klart, at hvidvaskning i Estland håndhæves og straffes af de estiske myndigheder. De danske myndigheder har ikke mulighed for at rejse sag mod Danske Bank for hvidvaskning i Estland. De har nogle muligheder i forhold til ledelsen af banken, men decideret hvidvask skal retsforfølgelse i det land, hvor det er foregået.
- For det tredje skal man gøre sig klart, at vi ikke kan lave lovgivning med tilbagevirkende kraft. Vi har i Folketinget strammet lovgivningen, så der i dag er bedre muligheder for at holde ledelsen i en dansk bank ansvarlig for hvidvask i et udenlandsk datterselskab som i denne sag. Men Danske Bank kan naturligvis kun retsforfølges efter den lovgivning, som var gældende, da hvidvaskningen fandt sted. Det er selvfølgelig også en udfordring.

- Samlet er det altså ikke sådan, at jeg bare kan lade en straf ud, og det håber jeg, at også oppositionen har forståelse for og ikke vil foregive offentligheden uden at forsøge at få det til at se ud som om det er fordi jeg ikke ønsker, at hvidvaskning straffes hårdt – for det ønsker jeg.
- Jeg vil også understrege, at denne sag ikke er afsluttet fra myndighedernes side endnu. Langt fra. SØIK, som er Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, undersøger stadig sagen, og Finanstilsynet afventer Danske Banks tilbagemelding på, hvordan banken har sikret at Finanstilsynets påbud og påtaler er efterlevet. Hvis der kommer nye oplysninger frem i sagen, vil Finanstilsynet undersøge dem og det kan det føre til, at Finanstilsynet tager nye skridt overfor Danske Bank.

Ad spørgsmål AR og AZ:

(Ministeren bedes redegøre udførligt for fordelingen af tilsynsforpligtelsen mellem det danske finanstilsyn og det estiske finanstilsyn, herunder hvilken tilsynsautoritet, kompetencer og forpligtelser det danske finanstilsyn henholdsvis det estiske finanstilsyn har i sagen om Danske Bank og den estiske filial, og herunder om ministeren er enig i, at det danske Finanstilsyn, hvis det vil, kan fortsætte undersøgelsen under 4. hvidvaskningsdirektiv på estisk jord?)

(Vil ministeren i forlængelse af den fælles udtalelse af 28. maj 2018 fra Finantinspektioo og Finanstilsynet redegøre udførligt for, hvordan det danske finanstilsyn og den estiske tilsynsmyndighed samarbejder om og holder hinanden orienteret i forhold til deres respektive ansvarsområder i

den estiske hvidvaskesag, og hvordan oplysningen i den fælles udtalelse: *”Ifølge EU’s bankdirektiver ligger tilsynsansvaret for grænseoverskridende banker som udgangspunkt hos hjemlandets finanstilsyn”*, konkret skal forstås i forhold til det danske Finanstilsyns tilsynsansvar?)

- Så til de konkrete samrådsspørgsmål. Angående spørgsmål AR og AZ dem vil jeg besvare samlet, da begge spørgsmål vedrører kompetencefordelingen mellem det danske og det estiske finanstilsyn og de to myndigheders samarbejde. Jeg bliver desuden spurgt, om jeg er enig i, at det danske finanstilsyn kan fortsætte sin undersøgelse på estisk jord i henhold til 4. hvidvaskdirektiv.
- Finanstilsynet og det estiske finanstilsyn offentliggjorde som bekendt den 28. maj 2018 en fælles erklæring, hvori tilsynene giver udtryk for deres fælles forståelse af og enighed om ansvarsfordelingen mellem de to tilsynsmyndigheder.
- Af erklæringen fremgår det, at det følger af EU’s bankdirektiver, at tilsynsansvaret for grænseoverskridende banker som udgangspunkt ligger hos hjemlandets finanstilsyn.
- Det gælder blandt andet tilsynet med en banks kapitalforhold, store eksponeringer samt ledelse og styring, herunder i forhold til aktiviteterne i bankens filialer i an-

dre EU-lande. EU's bankdirektiv er implementeret i dansk lovgivning.

- I forhold til den konkrete sag med Danske Bank og dens estiske filial er det således Finanstilsynet, der er ansvarlig myndighed i forhold til tilsynet med disse områder.
- Men som det også fremgår af fælleserklæringen, forholder det sig anderledes, når det kommer til hvidvaskreglerne.
- Det tidligere og det nuværende hvidvaskdirektiv – og dermed også hvidvaskloven – bygger på det der hedder territorialprincip.
- Det indebærer, at det afgørende for, hvilken myndighed, der har tilsynskompetence, er, hvor den såkaldt ”forpligtede enhed” driver virksomhed. Det følger af artikel 48, stk. 4, i hvidvaskdirektivet.
- Her står der, at medlemsstaterne skal sikre, at *de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor den forpligtede enhed driver virksomhed fører tilsyn med, at virksomheden overholder de nationale bestemmelser i den pågældende medlemsstat.*

- Det vil sige, at det er den pågældende EU-medlemsstat, der hvor filialen ligger, og hvor kundernes engagementer er registreret, som påser og fører tilsyn med, at den pågældende bank overholder det pågældende lands hvidvaskregulering.
- Hvert enkelt EU-land er således ansvarlig for at regulere og føre tilsyn med de aktiviteter, der kan indebære hvidvask, som finder sted på medlemslandets territorium.
- I den sammenhæng gør det ingen forskel, om der er tale om en filial eller datterselskab.
- Det betyder altså, at i forhold til den konkrete sag, så er det de estiske myndigheder, som er de kompetente myndigheder i tilsynet med, at Danske Banks estiske filial overholder de estiske hvidvaskregler.
- I forhold til samarbejdet mellem Finanstilsynet og det estiske finanstilsyn, er der i henhold til EU-reglerne etableret såkaldte tilsynskollegier for grænseoverskridende finansielle kreditinstitutter.
- Det er tilsynsmyndighederne i de lande, hvor det pågældende kreditinstitut har aktiviteter, som deltager i disse kollegier.

- Tilsynskollegierne varetager informationsudveksling og koordinerer tilsynsmæssige opgaver på tværs af de relevante tilsynsmyndigheder.
- Finanstilsynet har etableret et sådan tilsynskollegie for Danske Bank koncernen i 2009, hvor bl.a. det estiske finanstilsyn deltager.
- Derudover har Finanstilsynet etableret et særskilt hvidvaskkollegium med de samme tilsynsmyndigheder, hvor tilsynsindsatsen om forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering drøftes og koordineres.
- Tilsynskollegierne medvirker til at opnå et tæt samarbejde mellem Finanstilsynet og de øvrige landes myndigheder, hvor de holder hinanden orienteret om relevante aktiviteter m.v.
- I forhold til spørgsmålet om Finanstilsynet, hvis tilsynet vil, kan fortsætte sin undersøgelse på estisk jord i henhold til 4. hvidvaskdirektiv, så er det – som jeg netop har redegjort for – det estiske finanstilsyn, der har kompetencen til at føre tilsyn med hvidvaskreglernes overholdelse på estisk jord og undersøger brud på reglerne, også i Danske Banks filial.

- 4. hvidvaskdirektivs artikel 48, stk. 4, åbner mulighed for, at det estiske tilsyn kan anmode det danske finanstilsyn om bistand.
- Det danske finanstilsyn kan ikke selv beslutte at gå på hvidvaskinspektion i den estiske filial uden de estiske myndigheders samtykke – det har Finanstilsynet ikke kompetence til.
- Det ville svare til, at en udenlandsk tilsynsmyndighed tiltvang sig adgang til filialer eller datterselskaber på dansk jord uden danske myndigheders medvirken eller anmodning. Det tillader vi jo heller ikke. Tilsynskompetencen er en del af vores eget myndighedsområde, og underlagt dansk suverænitet.
- Finanstilsynet har oplyst, at det estiske tilsyn ikke har fremsat en anmodning om bistand fra Finanstilsynet.
- Selv hvis en anmodning blev fremsat eller hvis Finanstilsynet bad om at deltage i en inspektion i Danske Banks estiske filial ledet af det estiske tilsyn, så ville det ikke ændre ved, at det fortsat kun er de estiske myndigheder, der kan rejse en eventuel sag mod Danske Bank om hvidvask i den estiske filial. Det følger af EU's hvidvaskdirektiv.

- Det estiske finanstilsyn har gennemført flere hvidvaskinspektioner i Danske Banks estiske filial. Finanstilsynet har i forbindelse med undersøgelsen af ledelsen af Danske Bank været i kontakt med det estiske tilsyn. Det estiske tilsyn har i den forbindelse haft mulighed for at videreformidle sin viden om forholdene i den estiske filial til Finanstilsynet

Ad spørgsmål AS:

(Er mulighederne for at søge sagen fuldstændig oplyst og mulighederne for at rejse eventuelle sager mod Danske Bank og Danske Banks ledelse forringet, hvis Finanstilsynet først nu gennemfører en inspektion af den estiske filial – og finder relevante nye oplysninger - mod at have gennemført en sådan inspektion i tidligere år, bl.a. som følge af kravene til, hvor mange år filialen skal opbevare data og kundeoplysninger og i forhold til forældelsesregler?)

- Så går jeg til spørgsmål AS, hvori jeg bliver spurgt om forældelsesregler i forhold til en situation, hvor nye oplysninger måtte komme frem, fx hvis Finanstilsynet kom på inspektion i den estiske filial.
- Jeg har lige redegjort for rammerne for en sådan inspektion, herunder kompetencefordelingen mellem det danske og estiske tilsyn.
- Jeg understreger, at det er Finanstilsynet som uafhængig myndighed og ikke mig som minister, der efter lovgiv-

ningen er den kompetente myndighed med hensyn til at vurdere, om det er relevant at foretage en inspektion i filialen.

- Finanstilsynet har vurderet, at en inspektion i den estiske filial ikke ville give merværdi i forhold til at sikre en grundig belysning af sagen om ledelse og styring i Danske Bank.
- Her skal vi skelne mellem decideret hvidvasksag, og en sag om ledelse og styring i Danske Bank.
- Når det gælder forældelsesregler skal kundeoplysninger ifølge hvidvaskdirektivet opbevares i mindst 5 år. Sådanne oplysninger ville primært være relevante i forhold til det estiske tilsyns undersøgelser af hvidvask i filialen.
- Lov om finansiel virksomhed lægger de juridiske rammer for Finanstilsynets undersøgelse. Her gælder også en forældelsesfrist på 5 år i forhold til mulighederne for strafferetligt at forfølge Danske Bank.
- Der er imidlertid ingen forældelsesfrist i forhold til de såkaldte fit & proper-reglerne. Alle handlinger, som et ledelsesmedlem i en finansiel virksomhed er ansvarlig for, kan, uanset hvornår de er foretaget indgå i bedømmelsen af vedkommendes egnethed og hæderlighed.

Ad spørgsmål AÆ:

(Finder ministeren det nødvendigt, at det danske finanstilsyn benytter sig af alle lovhjemlede muligheder for at komme til bunds i Danmarks historiens største hvidvasksag med landet største bank – Danske Bank – involveret, og vil ministeren redegøre for, om Finanstilsynet har benyttet sig af alle lovhjemlede muligheder for at søge sagen fuldstændig oplyst og få afdækket, i hvilket omfang Danske Bank og dens ledelse har overtrådt fit & properregler, 3. forsvarslinje/ regler for koncernpolitikker og procedurer i forhold til risikokontrol med og forebyggelse af hvidvask i den estiske filial, m.v., herunder

a) for af egen drift at indhente oplysninger hos Danske Bank og ikke blot afvente Danske Banks egne oplysninger og interne undersøgelser, der først ventes til september 2018, og

b) for at foretage inspektioner af den estiske filial efter aftale med det estiske finanstilsyn, jf. særligt hvidvasklovens § 49 og 50 og hvidvaskdirektivet artikel 48.

Dette også henset til, at Finanstilsynet selv i sin afgørelse af 3. maj 2018 flere steder har fremhævet, at Danske Bank ikke i tilstrækkelig grad har rapporteret til Finanstilsynet, og at Finanstilsynet har måttet konstatere behov for at spørge ind til de samme emner flere gange for at få fyldestgørende svar fra Danske Bank.)

- Så går jeg til spørgsmål AÆ. Summen af det er, at i samrådsspørgsmål AÆ spørges der til, om jeg mener, at Finanstilsynet har oplyst sagen fuldt ud tilstrækkeligt, herunder af egen drift har indhentet oplysninger hos Danske Bank.
- Finanstilsynet er, som ansvarlig myndighed i forhold til at føre tilsyn med bankernes overholdelse af lovgivningen, forpligtet til at sikre sig, at en sag er grundigt oplyst før tilsynet træffer en afgørelse.

- Det er oplagt, at Finanstilsynet naturligtvis skal benytte sig af alle relevante lovhjemlede muligheder, når Finanstilsynet undersøger en sag, herunder om mangelfuld ledelse og styring af en finansiel virksomhed.
- Finanstilsynet har oplyst, at tilsynet har stillet bankens bestyrelse, direktion, revisionschef, tidligere direktører m.fl. en lang række spørgsmål. Finanstilsynet har også anmodet om nærmere redegørelser og materiale samt bedt dem om at tage stilling til beskrivelser af sagen mv.
- Finanstilsynet bekræfter, at tilsynet har måttet spørge til de samme emner flere gange for at få fyldestgørende svar fra Danske Bank.
- I den sammenhæng har Finanstilsynet – som jeg har oplyst – gjort, som de skulle, ved at spørge, indtil der blev afgivet dækkende svar.
- Finanstilsynet har således oplyst, at afgørelsen i sagen er baseret på en meget stor mængde materiale, herunder beslutningsoplæg, mødereferater, revisions- og compliance-rapporter og e-mails.
- Finanstilsynet har altså vurderet, at sagen var tilstrækkeligt oplyst til at der kunne træffes en afgørelse.

- Det har jeg ikke baggrund til at betvivle.
- I tilknytning hertil vil jeg gerne understrege, at Finanstilsynet i overensstemmelse med lovgivningen agerer uafhængigt i tilrettelæggelsen af deres tilsyn.
- Som jeg indledte med, så er Finanstilsynets påbud og påtaler til Danske Bank ikke ensbetydende med, at denne sag er afsluttet.
- Hvis der kommer nye oplysninger frem, kan det føre til nye vurderinger og tilsynsreaktioner fra Finanstilsynets side. Dertil kommer SØIKs undersøgelse af sagen.